

Miasteczka-gąbki i metropolie pod presją. Różne oblicza europejskich miast w nowym Raporcie COOLCITY Index 2026

Niedawno polskie i zagraniczne media obiegrała informacja, że Piwniczna-Zdrój uzyskała najlepszy wynik w zestawieniu COOLCITY Index, obejmującym ponad 11 tys. europejskich miast i pokazującym ich potencjał adaptacyjny do zmiany klimatu. Teraz autorzy projektu publikują Raport, który pozwala spojrzeć na te dane szerzej: porównuje sytuację miast w 27 państwach Unii Europejskiej, pokazując charakterystyczne wzorce i wyzwania w różnych krajach i regionach. Jak na tym tle wypada Polska?

[„Raport COOLCITY Index 2026: Potencjał adaptacyjny 11 041 miast Unii Europejskiej”](#) jest pierwszym przekrojowym podsumowaniem danych dostępnych na platformie coolcity.eu. Na platformie można sprawdzić wynik konkretnego miasta, podczas gdy Raport umieszcza te wyniki w szerszym kontekście: pokazuje różnice między regionami, typami miejscowości i miastami różnej wielkości.

11 tysięcy miast, 27 krajów, 4 regiony

- W Raporcie analizujemy ponad 11 tysięcy obszarów miejskich według tej samej metodologii i na podstawie porównywalnych danych dotyczących przepuszczalności powierzchni, stanu zieleni, bioróżnorodności oraz warunków wodnych i termicznych. Wyniki tych analiz integrujemy w autorskim wskaźniku COOLCITY Index (CCI), który w skali od 1 do 10 pozwala syntetycznie ocenić potencjał adaptacyjny miasta - im wyższa wartość, tym większy potencjał. Dzięki temu możemy nie tylko porównywać poszczególne miejscowości, ale przede wszystkim zobaczyć wzorce: jak podobne zjawiska układają się w różnych krajach, regionach i typach miejscowości - mówi dr hab. Dominik Kopeć, zastępca dyrektora Działu Teledetekcji MGGP Aero.

Taka skala pozwala wychwycić zależności, które łatwo przeoczyć, patrząc na pojedyncze miasto. Również takie, które potrafią przeczyć intuicji. Przykład? Zajrzyjmy do fragmentu Raportu poświęconego Europie Północnej. Chłodniejszy klimat nie oznacza, że największe miasta są wolne od takich zjawisk jak miejska wyspa ciepła. W grupie dużych ośrodków obejmującej m.in. Sztokholm, Helsinki czy Kopenhagę średnia temperatura powierzchni jest aż o 1,7°C wyższa od średniej dla miast regionu.

Jeszcze inną zależność widać na przykład we Francji. Wraz ze wzrostem wielkości miasta wyraźnie spada tam średni wynik wskaźnika COOLCITY Index - z 5,7 CCI w miejscowościach poniżej 10 tys. mieszkańców do 3,5 CCI w największych metropoliach. I nie jest to przypadek odosobniony - podobne zależności między wielkością miasta a jego warunkami środowiskowymi pojawiają się również w innych częściach Europy.

12 błękitno-zielonych profili miast

Raport to nie tylko zestawienia krajowe. Autorzy na podstawie wartości wskaźnika CCI oraz podstawowych danych społeczno-geograficznych pogrupowali miasta UE w 12

charakterystycznych profili. Rozpiętość jest duża: od chłodnych, wyjątkowo zielonych miasteczek Północy i zachodnioeuropejskich „miasteczek-gąbek”, które wyróżniają się bardzo wysoką naturalną retencją, aż po silnie uszczelnione “zachodnie metropolie pod presją” oraz najgęściej zaludnione „rozgrzane centra Południa” – zwarte, intensywnie zabudowane miasta, szczególnie narażone na przegrzewanie.

- Profile wskazują na konkretne uwarunkowania i już same ich nazwy podpowiadają, jakie cechy łączą należące do nich miasta i z jakimi wyzwaniami się mierzą. To również wskazówka dotycząca kierunku adaptacji: gdzie najważniejsza będzie ochrona istniejących zasobów błękitno-zielonej infrastruktury, a gdzie konieczna jest ich poprawa lub wprowadzanie nowych rozwiązań – zwraca uwagę Zuzanna Kunert, specjalistka ds. analizy danych z MGGP Aero i współautorka Raportu COOLCITY Index 2026.

Różnice między profilami wskazują również na konkretne warunki życia mieszkańców oraz ich narażenie na takie zjawiska jak przegrzewanie czy susze. Według Raportu 31% mieszkańców analizowanych miast żyje na obszarach należących do profili o niekorzystnych warunkach środowiskowych, a tylko 17% w profilach o warunkach najbardziej korzystnych.

Polska na tle Europy

Średnia wartości CCI dla polskich miast wynosi 6,2, co plasuje Polskę na drugim miejscu wśród 8 krajów regionu. W Raporcie COOLCITY Index 2026 przeanalizowano 574 największe miejscowości. Co szczególnie zwraca uwagę w tych danych?

Średnio 74% powierzchni obszarów miejskich w Polsce pokryta jest roślinnością, co daje ponad 500 m² zieleni na mieszkańca. Jednak warunki te różnią się w zależności od wielkości miasta. W miastach bardzo małych (poniżej 10 tys. mieszkańców) stan błękitno-zielonej infrastruktury jest zdecydowanie lepszy niż w dużych ośrodkach. To tutaj koncentruje się największy potencjał do adaptacji, a priorytetowym działaniem powinna być ochrona istniejącej przyrody i jej ciągłości. Dla każdego mieszkańca przypada ponad 670 m² zieleni. Ponad 3 miliony Polaków zamieszkują wspomniane wcześniej “Wyżynne miasta zielonej przewagi” – potencjał adaptacyjny tych miejscowości jest wyższy o 0,8 CCI od średniej w regionie Europy Środkowo-Wschodniej. Jednym z takich miast jest właśnie Piwniczna-Zdrój – miasteczko, które z wynikiem 8,5 CCI okazało się liderem całego zestawienia COOLCITY Index.

Największe wyzwania koncentrują się w największych miastach (powyżej 100 tys. ludności). Problemem jest w nich wysoki udział uszczelnionych powierzchni – tzw. betonoza, która potęguje problem przegrzewania w miastach – a także spadek bioróżnorodności i ciągłości ekologicznej.

Jednak z perspektywy regionalnej, w “Uszczelnionych miastach ciepła”, czyli miastach o najmniej korzystnych warunkach do budowania odporności w oparciu o przyrodę, w Polsce i Czechach mieszka najmniej osób – poniżej 1% ludności.

- Nie ma jednego przepisu dla wszystkich miast, ale można rozumieć zależności, mieć dobre dane, wiedzę i narzędzia. Raport pokazuje punkt wyjścia i szerszy kontekst, a cały system

narzędzi COOLCITY idzie dalej: od danych i diagnozy, przez ich waloryzację, po rekomendacje i projektowanie konkretnych działań – podkreśla Łukasz Sławik, członek zarządu MGGP Aero i dyrektor strategiczny projektu COOLCITY.

Zespół ekspertów w europejskim przedsięwzięciu

Za projektem COOLCITY stoi interdyscyplinarny zespół ekspertów łączący kompetencje z zakresu: GIS, teledetekcji, analizy danych oraz nauk o środowisku i planowania przestrzennego. Projekt jest realizowany przez Konsorcjum, którego liderem jest MGGP Aero, a członkami Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Łódzki, firma Sieker oraz Miasto Wrocław.

W ramach COOLCITY rozwijany jest system narzędzi pomagających miastom lepiej rozumieć własne środowisko, trafniej identyfikować wyzwania oraz skuteczniej planować działania związane z zielenią, wodą i odpornością na skutki zmiany klimatu.

Projekt LIFE COOLCITY pt. „Wykorzystanie teledetekcji do zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą miast w procesie adaptacji do zmian klimatu” realizowany w latach 2023–2029 jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach programu LIFE oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Pełny Raport COOLCITY Index 2026: coolcity.eu/pl/index/2026/raport/

Interaktywna mapa wyników: coolcity.eu/pl/index/2026/map/

Kontakt dla mediów:

Łukasz Sławik

E-mail: contact@coolcity.eu

Tel.: +48 600 962 910